

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/23/2023
Identifikačné číslo spisu:	4120207359
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4120207359.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C.. R. Š., narodenej XX. C. XXXX, B., P. X, zastúpenej JUDr. Viktorom Mlynekom, advokátom, Nitra, Štúrova 43, proti žalovaným 1/ S. Y., narodenému XX. I. XXXX a 2/ D. Y., narodenej XX. M. XXXX, obom B., R. X a zastúpeným JUDr. Ing. Branislavom Pechom, advokátom, Nitra, Piaristická 2, o zdržanie sa odčerpávania podzemnej vody a iné, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/61/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. augusta 2022 sp. zn. 9Co/117/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. augusta 2022 sp. zn. 9Co/117/2021 vo veci samej týkajúcej sa zdržania odčerpávania podzemnej vody a v časti trov odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu Nitra z 21. júla 2021 č. k. 19C/61/2020 - 135 vo veci samej týkajúcej sa zdržania odčerpávania podzemnej vody a v časti trov konania z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Nitra zo 4. novembra 2022 č. k. 19C/61/2020 - 213 v spojení s uznesením rovnakého súdu zo 14. decembra 2022 č. k. 19C/61/2020 - 245 z r u š u j e .

Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 21. júla 2021 č. k. 19C/61/2020 - 135 Okresný súd Nitra (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia žalovaným povinností I. zdržať sa odčerpávania podzemnej vody zo studne na parcele registra „C“ č. 1300/40 v katastrálnom území B. (ďalej tiež len „záhrada žalovaných“) v takom objeme a rozsahu, že v studni na parcele registra „C“ č. 1300/42 v rovnakom katastrálnom území (ďalej tiež len „záhrada žalobkyne“) nezostane žiadna podzemná voda; II. zdržať sa vytvorenia jám a hnojísk vo vzdialenosti menšej ako 10 metrov od záhrady žalobkyne; III. existujúce jamy a hnojiská v rovnakej vzdialenosti od záhrady žalobkyne odstrániť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a IV. zabrániť vnikaniu chovných zvierat, najmä mačiek v ich vlastníctve na záhradu žalobkyne. Výslovil tiež, že obaja žalovaní majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozsudok vo veci samej odôvodnil právne ustanoveniami § 3 ods. 1, §§ 123 a 124 a § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“) a § 132 ods. 1, §§ 150 a 151, § 185 ods. 1, § 215 ods. 1 a § 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“). Vecne mal za to, že žalobe nešlo vyhovieť pre nepreukázanie tvrdení žalobkyne o správaní žalovaných na jej úkor, ktoré žalovaní účinne popreli a žalobkyňa následne už opodstatnenosť tvrdení nepreukázala dôkazmi (neuniesla dôkazné bremeno). Za stavu známosti žalobkyne ako chronickej sťažovateľky na susedov a vedenia ňou v minulosti viacerých susedských sporov s okolitými susedmi, potvrdeného obcou bydlísk oboch strán sporu, to platilo najmä u nadmerného odčerpávania vody žalovanými s následkom vyschnutia studne žalobkyne, ktoré nepotvrdila ani ohliadka záhrady žalovaných vykonaná v prítomnosti oboch strán sporu, v rámci ktorej naopak bolo podľa súdu prvej inštancie preukázané napojenie vodných nádrží žalovaných na obecný vodovod a ich dopúšťanie i dažďovou vodou. Obdobne neboli preukázanými ani existencia jám či hnojísk v blízkosti záhrady žalobkyne a prenikanie mačiek zo záhrady žalovaných na záhradu žalobkyne, ktoré žalovaní rovnako ako vlastníctvo mačiek samotné popreli už v úvodnom štádiu konania. Ďalšie tvrdenia o nadmernom kosení záhrady žalovaných, úniku krtkov a postriekaní zeleniny žalobkyne neboli urobené predmetom žaloby (žalobného návrhu alebo tiež petitu), a preto na ne súd dokazovanie nevykonával a ani sa nimi nezaoberal. Na vyššie uvedenom by nemohol nič zmeniť ani stav dôvodnosti žaloby v čase jej podania naznačovaný fotografiami pripojenými k žalobe, keď pre súd bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia jeho rozsudku, dôvodil tiež súd prvej inštancie, ktorý záverom doplnil, že nepovažoval za hospodárne odročovať pojednávanie za účelom vykonania znaleckého dokazovania tak, ako ho navrhla žalobkyňa v podaní z 2. júla 2021, keď návrh bol neurčitý, nebolo v ňom konkretizované, aký znalec by mal byť ustanovený a nebolo ani zrejmé, čo by mal znalec zisťovať, keď už súd nezistil nijaké prepojenia nádrží žalovaných na zdroj podzemnej vody, pričom takýto návrh mohla žalobkyňa predniesť už oveľa skôr.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 18. augusta 2022 sp. zn. 9Co/117/2021 na odvolanie žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 CSP potvrdil a vyslovil, že žalovaní majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení tohto svojho rozhodnutia (pokiaľ šlo o vec samu, resp. o potvrdzujúci výrok jeho rozsudku) sa nad rámec pomerne rozsiahlej reprodukcie obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, odvolania žalobkyne, vyjadrenia žalovaných a obsahu žaloby obmedzil už len na citáciu ustanovení § 379, § 380 ods. 1 a § 387 ods. 1 CSP so stručným objasnením povahy prieskumnej činnosti odvolacieho súdu, na konštatovanie správnosti zistení skutkového stavu súdom prvej inštancie, správnosti jeho právnych záverov aj správneho a tiež vyčerpávajúceho odôvodnenia jeho rozhodnutia (pre ktoré bolo namieste sa i s jeho dôvodmi stotožniť a na ne odkázať) a na zopakovanie takpovediac kľúčových záverov z odôvodnenia preskúmaného rozsudku o nepreukázaní tvrdení žalobkyne uvedených v žalobe, rozhodnosti stavu v čase vyhlásenia rozsudku súdu (pri ktorom bolo bez významu i tvrdenie žalobkyne o príprave žalovaných na ohliadku a o zakrytí nimi všetkých stôp) a o nedôvodnosti znaleckého dokazovania slúžiaceho na zodpovedanie odborných otázok vyplývajúcich zo spoľahlivého skutkového podkladu, ktorý tu však nebol pre nepreukázanie ani stavu využívania žalovanými studne.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (časťou dovolania v zjavnom rozpore so skutočnosťou označovanému za „uznesenie“) podala v celom rozsahu žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V dovolaní navrhujúcim zrušenie rozhodnutí oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie sa zamerala výlučne na závery nižších súdov o nepreukázaní ňou nadmerného odčerpávania vody žalovanými s následkom vyschnutia jej studne. Namietala nedostatočným odôvodnením (a nepreskúmateľnosťou) záveru odvolacieho súdu o nedôvodnosti navrhovaného znaleckého dokazovania, ktorým došlo k akceptovaniu identického záveru súdu prvej inštancie, hoci už z popisu fotografií pripojených k žalobe v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie vyplývajú skutočnosti, pre ktoré mali vzniknúť pochybnosti o hodnovernosti verzie žalovaných (zvlášť so zreteľom k nikým nepopieranej odlišnosti stavu v čase ohliadky v porovnaní s časom podania žaloby aj k obsahu e-mailu žalobkyňou osloveného hydrogeológa O.. K. J. z 21. novembra 2016,

potvrdzujúceho charakter studní na záhradách strán sporu v prejednávanej veci ako spojených nádob). Znalecké dokazovanie tak v tomto prípade možno považovať za jediný vhodný dôkaz na preukázanie tvrdení zo žaloby, súd prvej inštancie však urobením si záveru o nedostatku prepojenia nádrží žalovaných na ich studňu účel znaleckého dokazovania (potrebu vedeckých poznatkov, ktorými strany sporu ani súd nedisponujú) prakticky úplne poprel a ani odvolací súd nápravu nezjednal. Aj čas podania návrhu na znalecké dokazovanie, podľa nižších súdov prineskorý, pritom vyplynul z výsledkov ohliadky (urobenia žalovanými všetkého pre to, aby skutočnosti ňou tvrdené ostali „laickému oku“ skryté), argumentovala dovolateľka.

5. Žalovaní navrhli dovolanie ako neprípustné odmietnuť, eventuálne ho ako nedôvodné zamietnuť, majú za to, že tvrdenie o zaťažení konania pred nižšími súdmi tvrdenou vadou zmätočnosti neobstojí, rozsudky oboch nižších súdov sú riadne odôvodnené a navrhované znalecké dokazovanie je aj podľa ich názoru zbytočné a nehospodárne.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) podala strana, v ktorej neprospech boli vydané (§ 424 CSP) rozsudky oboch nižších súdov (potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu ako primárny predmet dovolacieho prieskumu aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ako predmet sekundárny) a splnené boli i podmienky zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba (nech aj len čiastočne) považovať za prípustné a i dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

8. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa práve odcitovaného ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v tomto prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere (intenzite), že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním zásadne rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (v tejto súvislosti porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Žalobkyňa dovolaním namietala, že k výskytu tzv. zmätočnostnej vady uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP došlo ako v dôsledku neakceptovania jej návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania, tak aj v dôsledku nedostatočného (nepresvedčivého) odôvodnenia, prečo sa tak stalo, zo strany súdu prvej inštancie a následne v dôsledku nevysporiadania sa (dostatočne) s jej odvolacími námietkami, viažúcimi sa k takémuto postupu, odvolacím súdom (v odôvodnení jeho rozsudku).

12. Obe takéto námietky treba podľa názoru dovolacieho súdu považovať za dôvodné.

13. K námietke dovolateľky, že k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f) CSP došlo nevyhovením jej návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania najvyšší súd uvádza, že v bežnom sporovom konaní súd nepreberá za strany dôkaznú iniciatívu. V tom sa s účinnosťou od 1. júla 2016 (teda od nadobudnutia účinnosti súboru zákonov reprezentujúcich rekodifikáciu slovenského civilného procesu, do ktorého okrem CSP patria i Civilný mimosporový poriadok, t. j. zákon č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, Správny súdny poriadok - zákon č. 162/2015 Z. z., i tento v znení neskorších zmien a doplnení a napokon tiež zákon č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov) odráža celková (nová) koncepcia civilného sporového procesu, v ktorom sa uplatňujú princípy kontradiktórnosti konania a arbitrárneho poriadku, princípy dispozičný a prejednávaci. Okrem toho, že spomínané princípy sa v civilnom sporovom konaní neuplatňujú (nemôžu uplatňovať) bezvýnimočne (lebo nie vždy zohľadňujú osobitosti niektorých strán, čo je však problém objektívnej hmotnoprávnej a procesnoprávnej nerovnosti určitých subjektov práva, presahujúci rámec konania v prejednávanej veci a požiadavky na vykompenzovaní takej nerovnosti uplatnením osobitných procesných postupov odlišných od všeobecných procesných inštitútov sporového konania - v sporoch s ochranou slabšej strany), však aj za účinnosti novej právnej (procesnej) úpravy platí, že o návrhu na vykonanie dokazovania rozhoduje súd a on rozhoduje, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP); že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP); že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 Základných princípov CSP) a že vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 2 CSP).

14. V danom prípade súd prvej inštancie nevyhovel návrhu žalobkyne na vykonanie dokazovania znaleckým posudkom s odôvodnením, že návrh (na dokazovanie) bol neurčitý, nebolo v ňom konkretizované, aký znalec by mal byť ustanovený a nebolo ani zrejmé, čo by mal znalec zisťovať, keď už súd nezistil nijaké prepojenia nádrží žalovaných na zdroj podzemnej vody, pričom takýto návrh mohla žalobkyňa predniesť už oveľa skôr. V nadväznosti na to súd (aj odvolací) konštatoval, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, keď nepreukázala ňou tvrdený stav nadmerného odčerpávania vody žalovanými z ich studne na jej úkor.

15. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej (procesnej) úpravy ustálila na názore, podľa ktorého vtedy, keď súd nevykoná dôkaz navrhnutý stranou sporu (skôr a dnes v mimosporovom konaní stále účastníkom konania) na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci následne dospel k záveru, že strana neuniesla dôkazné bremeno, ide o procesne nesprávny postup majúci znaky „inej vady“. Tak sa označovala vada odlišná od zmätočnosti (1Cdo/324/2014, 3Cdo/321/2015, 6MCdo/7/2013, 7Cdo/353/2014), zároveň však už vtedajšia rozhodovacia prax pripustila, že v závislosti od konkrétnych okolností prípadu môže nesprávny procesný postup súdu nadobudnúť intenzitu (až) procesnej vady zmätočnosti, ktorá spočíva v odňatí možnosti (účastníkovi konania) konať pred súdom (2MCdo/1/2015, 4Cdo/382/2013, 5Cdo/227/2012). Hoci aktuálna procesná úprava v podmienkach dovolacieho konania už s pojmom inej vady nepracuje, vyššie opisované rozlišovanie intenzity dôsledkov spomínaného procesne nesprávneho postupu súdu musí mať evidentne svoje opodstatnenie aj v režime takejto úpravy, nakoľko práve ono môže byť vodítkom pri posudzovaní, aká miera zásahov súdu do procesných práv strany sporu je ešte (z pohľadu zachovania atribútov práva na spravodlivý proces) tolerovateľná (a aká naopak už nie).

16. V preskúvanom prípade žalobkyňa tvrdila, že skutočnosti ňou tvrdené možno preukázať výlučne za pomoci nariadenia znaleckého dokazovania, keďže ide o zodpovedanie odbornej otázky vplyvu zariadení žalovaných na vodu a ich využívania na zásoby podzemnej vody v studni žalobkyne, na ktorej zodpovedanie nemajú nielen strany sporu, ale ani konajúci súd (najskôr prvej inštancie a po ňom i odvolací) potrebné odborné vedomosti. Vzhľadom na takýto návrh, s ním súvisiace tvrdenie o spôsobilosti navrhnutého dokazovania opodstatnenosť tvrdení zo žaloby buď potvrdiť alebo naopak vyvrátiť a praktické vyhnutie sa oboma nižšími súdmi odpovedi na ponúkajúcu sa otázku existencie alternatívy k navrhnutému dokazovaniu, za pomoci ktorej by šlo preukázať pravdivosť tvrdení žalobkyne, ako aj nájdeniu (a podaniu) uspokojivého vysvetlenia javov zachytených fotodokumentáciou žalobkyne a rozdielov (medzi stavom v čase ohliadky a podania žaloby) tak najvyšší súd ani nemal inú možnosť, než dospieť k záveru, že navrhované (a nižšími súdmi odmietnuté) znalecké dokazovanie bolo skutočne jediným dôkazným prostriedkom spôsobilým preukázať, či stav tvrdeného nedostatku vody v studni žalobkyne je realitou a má naozaj príčinu vo vzdialenosti studní oboch strán sporu a vo využívaní studne žalovaných.

17. Za tohto stavu - daného osobitne individuálnymi okolnosťami - malo nevyhovenie návrhu žalobkyne na vykonanie ňou navrhovaného znaleckého dokazovania znaky procesne nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, „prikrytého“ aj odvolacím súdom a znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. To bol prvý a rozhodujúci dôvod, pre ktorý na dovolanie žalobkyne bolo treba nazerať ako na prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň aj ako na dôvodné - tu vzhľadom na opodstatnenosť námietky z dovolania, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k procesnej vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

18. Druhým a so zreteľom na už uvedené vyššie skôr doplnkovým dôvodom, prítomným inak „len“ v postupe odvolacieho súdu, pre ktorý v prejednávanej veci bolo namieste usudzovať na zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP, bolo neučinenie odvolacím súdom zadost' (dôsledne) povinnostiám plynúcich mu z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP.

19. Podľa § 387 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (odsek 2); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odsek 3).

20. Vo vzťahu k požiadavke na preukázanie stavu nadmerného odčerpávania podzemnej vody žalovanými znaleckým dokazovaním nemožno považovať za objektívne uspokojivé, ak odvolací súd zodpovedajúcu námietku voči postupu súdu prvej inštancie „vybavil“ faktickým prevzatím záverov súdu prvej inštancie z odôvodnenia napadnutého rozsudku bez toho, aby sa prinajmenšom pokúsil sformulovať svoj postoj k tomu, či otázka prepojenia vodných nádrží, resp. iných zariadení žalovaných na studňu v ich záhrade, vyriešená si samotným súdom prvej inštancie na základe ním vykonanej ohliadky bez asistencie kohokoľvek iného je jednoduchou skutkovou otázkou nevyžadujúcou si odborné vedomosti prekračujúce rámec vysokoškolského právnického vzdelania alebo naopak otázkou odbornou (bez obstarania si odborných poznatkov samotným súdom nezodpovedateľnou).

21. Možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením preskúvaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a ďalšia možnosť doplnenia (odvolacím súdom) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (v tomto prípade možnosť majúca povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá, resp. vytvorí) sú síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti CSP (tu pre prípad záujmu porovnaj § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, t.j. zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), v

rámci rekodifikácie však zákonodarca do zákona výslovne zanesol aj to, čo už v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodiť z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu je namieste vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň objektívne zrozumiteľne vysvetlí, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Tým samozrejme nie je myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

22. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci v rámci písomného vyhotovenia svojho rozsudku neposkytol k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalobkyne i argumentácie tejto strany sporu už z času predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie objektívne uspokojivé stanovisko v intenciách uvedeného vyššie, vylučovalo to akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami, ktoré nemožno označiť (bez ďalšieho) za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

23. Všetko dosiaľ uvedené však neplatilo na celé rozsudky oboch nižších súdov, ale len na časť predmetu konania reprezentovanú požiadavkou na zdržanie sa odčerpávania podzemnej vody (zo štyroch čiastkových požiadaviek zo žaloby, reprodukovaných pod I. až IV. v bode 1. tohto odôvodnenia len na tú pod I.) a na závislé výroky o trovách konania vrátane samostatných uznesení súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (§ 439 písm. a) CSP). U ďalších čiastkových požiadaviek žalobkyne odmietnutých nižšími súdmi (pod II., III. a IV.) muselo ísť na vrub iniciátorky dovolacieho konania to, že svojmu záujmu na napadnutí rozsudkov nižších súdov v celom rozsahu neprispôsobila aj svoju argumentáciu a v časti, o ktorej je reč, spôsobila (nerozhodno či vedome alebo nevedomky) stav nevymedzenia použitého dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

24. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 (§ 447 písm. f) CSP). Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

25. Najvyšší súd v súlade s vyššie odcitovanými ustanoveniami preto rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto svojho uznesenia, teda zrušil rozsudky oboch nižších súdov vo veci samej len pokiaľ šlo o požiadavku na zdržanie sa odčerpávania podzemnej vody a tiež v závislých výrokoch o trovách konania (prvoinštančného i odvolacieho), ako aj i na takýchto častiach rozsudkov závislé uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania a (do tretice) vo zvyšku (vo veci samej, predstavovanej parciálnymi požiadavkami týkajúcimi sa jám a hnojísk a vnikania chovných zvierat na záhradu žalobkyne) dovolanie odmietol. Nepovažoval totiž za udržateľné, aby v ďalšom konaní vykonávanie dokazovania s najväčším potenciálom prispieť k objasneniu veci prebiehalo na odvolacom súde (v druhej a zároveň jedinej inštancii), z ktorého dôvodu mal za to, že v tomto prípade došlo k naplneniu zákonnej požiadavky na nemožnosť zjednania nápravy zrušením iba rozhodnutia odvolacieho súdu. Samozrejým (logickým) dôsledkom čo i len čiastočného zrušenia rozsudkov oboch nižších súdov potom bolo vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.